

Szerkesztői iroda:
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház)
a hová a lap szellemi részét megillető köz-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre 32 korona.
Félévre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Egy hónapra 3 korona.

Egyes szám ára félér.

Megjelenik minden nap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatként vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:
Közelevé, Szentegyház-utca 22.

Egy négyzetcentiméternyi tér hirdetési ára
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Helyi sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Nyitási cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.

Beöthy Ákos.

Közelevé, okt. 20.

Kassa város országgyűlési képviselője a képviselőház szombati ülésén nagy beszédet mondott.

Ezt a beszédet nem terjedelmeseztem, hanem tartalma becsé; nem annak szónoki készségei avatják a beszédet nevezetessé, hanem az a belső érték, amely Beöthy-nél szinte megszokottá válik.

A mikor a parlamentnek ez a széles tudású nagy látókörű és a Deák Ferencz féle hagyományokat a maguk hűségében ápoló tagja a parlamentben felszólal, az mindig nevezetesség számba megy, mert nem csak érdekesen beszél és figyelmes hallgatóságra mindig számíthat, hanem a dolgok teljes ismerete és nagy történelmi és politikai készségével mindenhol meglepi a hallgatóságot.

Szombati beszédje is, melyben a kvóta döntés tarthatatlanságát fenyegetéssel kimutatta, minden tekintetben igényt tarthat a parlamenti és politikai körök legteljesebb érdeklődésére.

Ezeknek érdeklődését leginkább felkelthette az a mélyen járó bonczolgatás, melynek során Deák Ferencz politikai rendszere és az általa létesített kiegyezési mű szelleméből és belső tartalmából mutatta ki, hogy a kvóta döntésnek így alakban való alkalmazása ellentétben áll Deák Ferencz tanításával és a kiegyezési műbe lefektetett alapelvekkel és azok, a kik az ellenkezőt vitatják és cselekszik, azok egyenesen ellentétbe helyezkednek Deák Ferencz politikai programjával és a kiegyezési mű egész szellemével.

Az a fényes argumentáció, mely Beöthy Ákos beszédjében meglepő arányokban nyilatkozik meg, semmi nemű rabulisztikával meg nem dönthető. A ki csak elolvassa a Beöthy remek beszédjét, nem fog elzárkózni annak beismerésétől, hogy Deák Ferencz politikájának ez idő szerint avatottabb magyarázója Beöthy Ákosnál alig található.

Beöthy nem alkuszik egyetlen tétnél sem, a melyekkel Deák Ferencz politikájának igazi tartalmát rajzolja meg. Különösen a kiegyezés szellemét és kvótára vonatkozó rendelkezéseit magyarázó része a nevezetes beszédnek méltán sorakozik a Deák-féle politikai hagyományok legértékesebbjeihez és abból igen sokat tanulhat maga Széll Kálmán is, a ki pedig lépten-nyomon úgy mutatja be magát, mint a Deák-féle politika letéteményesét.

Beöthy Ákos nem csak mint historikus, hanem mint politikus is teljes fegyverzettel lép sorompóba a kiegyezés szellemének meghamisítói ellen és mind abból a miket e nagyrétű beszédben elmondott minden politikai pártot sokat tanulhatnak. És kétségtelen tény, hogy a beszéd felet még sokáig fognak eltűnődni a politikai körök, a melyek most mesterségesen készítik elő a talajt arra, hogy üres formulákkal helyettesítsék magát a törvényt és meghazudtolják Deák Ferencz tanításait. E nevezetes beszédéből közöljük az alábbi nagyrétű részt:

Gr. Andrássy Gyula óta nem volt miniszter, a ki a koronának igazán okos tanácsot tudott volna adni, vagy a ki rendelkezett volna azzal a tekintéllyel és befolyással, hogy érvényesítse akaratát. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Egy hang balfelől: És bátorsággal!) Nem mondom én t. képviselőhöz, hogy gr. Andrássy Gyulának minden intézkedését aláírom. Mert bizony keleti politikáját, Boszniát, ma sem helyeslem. De mégis egészen más kaliberű ember volt, mint a t. kormány tagjai, a mit bizonyít az a körülmény, hogy mikor ott volt az 1889-i választásoknak 14. §-a, a vérendszert ischli kizárulása, ezt gr. Andrássy Gyula buktatta meg. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A védtörvény 14. szakasza az 1874-iki fuozs kormányának és a pártjának volt a ténye, és t. képviselőház, valóban ezen kormány- és rendszer az általános intézkedések egész sorozatával áldotta meg az országot. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Olyan rendszer volt ez, t. képviselőház, a mely a hova a lábat odatette, ott fű többé nem nőtt (Derűtséggel), a mely alázatos volt

találommal, önkénykedő a gyengével szemben, a mely a nemzet jogait beiktatta a törvénybe, de csak azért, a valóságban meghamisította azokat, (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon) a mely ezt az országot káprázatokkal és szemfényvesztéssel tartotta. Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Mert hiszen valójában ennek a bizonyítékait könnyű megtalálni. Amint Thaly Kálmán t. barátom mondja, itt van ez a fényes palota, amely reánk mind, ahogy vagyunk, olyan rossz benyomást tett, (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) hogy az volt az első szavunk: „Menjünk vissza! Menjünk vissza! (Ugy van! Ugy van; a bal- és szélsőbaloldalon.)

En nem is akarok a kisebb nyomorúságokról szólni, arról, hogy fölülről jön a hideg, akár mint Szibériából, alólról jön a meleg akár mint a Saharából; (Derűtséggel) hogyha itt ben sokan vagyunk, úgy vagyunk mint a héringek, ha pedig kimegyünk, akár a Minos király utvasztójában, nem leljük honunkat a hazában. (Élénk tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.) Erről nem akarok szólni. De már engedelmet kérek, az nekem legalább az orczámra kergeti a vért, hogy mi magunknak építjük ezt a fényes palotát, a mikor a mi kulturánk egy szegényes hajlékba tanyázik. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mit nem lehetett volna csinálni ezzel a pénzzel?! Élénk tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Továbbá t. képviselőház, az is arczomba kergeti a vért, hogy ilyen palota való egy hatalmas nemzetnek, (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) amely diktál a világnak, de nem nekünk, akinek mindenki parancsol, akit az ág is huz, mert t. képviselőház, nem állam vagyunk, csak Ausztriának tartomány. (Élénység és taps a szélsőbaloldalon.) nem nemzet vagyunk, csak nemzetiség, az összbírdalomnak másod-klasszisu polgárai. (Élénk tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

És t. képviselőház arról a mozzanatról azért is lehet itt a kvótával összekötésben beszélni, mert amennyiben az osztrákoknál jóhiszeműség volt a kvótakérdésben, az részben onnan származik, hogy azt mondták: az a nemzet, a melynek ilyen czifra palotát építenek, bizonyára dusskál a jólétben, fizessen tehát többet. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

És t. képviselőház, ezen intézkedések sorozatába tartozik, — nem érdemére nézve, azt kijelentem, — az egyházpolitika is, ahogy az urak azt keresztültűttek, mert beledobták ebbe az országba a felekezeti egyenlenségek az üszkét. (Élénk tetszés a baloldalon.) Brós meggyőződése, hogyha önként az egyházpolitikát nem úgy csinálják, soha az osztrákok nem mertek volna jönni a kvótaemeléssel.

És ebbe a kategóriába tartozik magának báró Bánffy Dezsőnek a kormányzata, az a csodálatos vegyülete a bohózatjateknak és a rémdrámának, akiben önöknek amnyi gyönyörűségük telt, sokkal több, mint a miniszterelnök ur formulájában és akinek az egész politikája abból állott, hogy az osztrák hasítson szíjat ennek a nemzetnek a hátából, aki az első volt, akinek abból állott a politikája, hogy a kvótát felemelje. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

És ebbe a kategóriába tartozik a miniszterelnök ur kormányzata is. (Halljuk! Halljuk!) Én t. képviselőház azok két tartoztam, akik melegen üdvözlötték a miniszterelnök urat, mert tisztelettel viseltetem az ő tehetségei és intenciói iránt. Hát amit akar — a körnek négyzetgötését — a Deák-párti politikát és az osztrák hagyományos rendszert nem lehet egymással összekötni. (Hosszantartó élénk élénység és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Ebben mindig a ország érdeke fog belebukni. Hogy ez így van t. képviselőház, no hát azt éppen a kvótakérdésben való magatartása bizonyítja. Konstátálni kívánom t. képviselőház hogy valójában a kvótakérdésben nagy erő volt ennek az országnak az állása. Egyen szépen kimutatta azt a publicisztikát a sajtó, Földes Béla, Horánszky Nándor, Pap Dávid és kimutatta — gondolom — a 96-iki kvóta bizottság, melynek munkája előtt, amelyet Falk Miksa képviselőtársam készített, meghajtom lobbogómat.

És ezzel szemben képviselőház, hogy állott az osztrák állást? Nem volt az semmi más, mint kiplés, kapkodás. Nem jött létre megegyezés döntött az előbbi kvótaárny értelmében, ami mindenesetre a mi javunkra praecensit alkot. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Azután t. képviselőház, mi reánk még az a kedvezmény is történt, hogy 1899-ben jött az az elszámolás a közvetett adóknál, a sör mérésénél, a cukornál éppen úgy, mint előbb a szőlőnél, aminek következtében az ország károsodása megszűnt.

Ezzel szemben tehát t. képviselőház, mi volt a teendők? Mi volt a magyar kvóta-bizottság az az a t. kormányának álláspontja? Igen egyszerűen ragaszkodni az előbbi állásponthoz. Ezt azonban nem tette. Mielőtt 1899-ben az új átutalási rendszer keresztül lett vité és az osztrákok elestek a jogtalan prédától, akkor megadták nekik a kompenzációt a kvóta emelésben, természetesen dupla krétával számítva.

A kvótaemelés mindig tíz évi átlagos jövedelem alapján történik; történt például előbb az 1886—1895-iki jövedelmek alapján és ez a tíz évi átlagjövdelem vitte a kvóta-bizottságot és a kormányt arra, hogy nem lehet a kvótát emelni. Azonban a két esztendővel és ezzel a két esztendővel törték le a helyes eredményt, holott pedig be kell látni mindenkinek, hogy itlgszámításoknál két esztendőnek eredménye nem elégséges. (Ugy van! balfelől.) Minden körülmények között még nyolcz esztendő meg kellett volna várni; ez lett volna Magyarországnak a béréne, még abban az esetben is, ha a kvótát emelik. Ez, t. képviselőház, annál súlyosabb hiba volt, mert amit a t. urak kompenzációjának képzeltek, t. i., hogy az osztrákok el fogják fogadni a kiegyezést, azt az osztrákok nem fogadták el, a szolgáltatott zsebrekvótát, az ellenszolgáltatást nem teljesítették. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Nem jött létre t. képviselőház, a kiegyezés és a korona döntött; természetes, midőn időközben a magyar országgyűlés elfogadta a kvótaemelést — volenti non fit injuria — a kvótaemelés a korona is szankcionálta, holott pedig, gondám, az előbbi határozata által köve volt és megbízható mozzanatok nem jöttek létre. Igaz, azt lehetne mondani, hogy a döntés minden körülmények között a korona kezében volt s tehát dönthetett volna másként is. Engedelmet kérek, igen nagy különbség van a között, hogyha vámba mi belegegyezünk, vagy pedig valant ránk diktálnak. Éppen erről szól Deák Ferencznek az a bölcs mondása, hogy azokat a jogokat, amelyeket tőlünk az ország hatalom elvesz, azokat a jogokat visszaszerezhetjük; de a mikről magunk lemondunk, azokat vissza nem szerezhetjük soha. (Élénk helyeslés balfelől.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Micsoda jogról mondtam én le?

Beöthy Ákos: Befejezem előadásomat, t. képviselőház. Ráolvastam a t. miniszterelnök ur, hogy Deák Ferencznek sarkalata elveit ellentétbe helyezkedett és annak következtében én, aki magamat Deák-párti embernek tartom és azt tartom, hogy a Deák Ferencz politikáját követem, teljes joggal nem fogadom el ezt a döntést. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az összeférhetetlenségi bizottság.
A képviselőház szombati ülésén mutatta be Aponyi Albert gróf elnök azonban 80 képviselőnek négyzetgötését, kik közül az összeférhetetlenségi bizottság 12 rendes és póttagja esetéről-kisorsoltatik. A névsor a következő:

Andrássy Gyula gróf. Barabás Béla, Bartha Ödön, Bathányi Lajos gróf, Bauer Antal, Beöthy Ákos, Bernáth Béla, Berzeviczy Albert, Bethlen István gróf, Bizony Ákos, Bogay Máté, Bornemisza Lajos, Csernoch János, Endrei Gyula, Erdélyi Sándor, Erdődi Gyula gróf, Erreth János, Fabiny Teofil, Farkas Balázs, Farkas József, Fáy István, Förster Ottó, Francisci Henrik, Günther Antal, Hadik-Barkóczy János gróf, Hódossy Imre, Horánszky Lajos, Issekutz Győző, Ivánka Oszkár, Jakabffy Imre Jékely Zsigmond, Josipovics Géza Justh Gyula, Kabos Ferenc, Kammerer Ernő, Kapotsky Jenő, Kállay Lipót, Károlyi Antal, Károlyi Sándor gróf, Keczker Miklós, Komjáthy Béla, Kossuth Ferenc, Kubik Béla, Leidenforst László, Leszkey Gyula, Malatinszky György, Mandel Pál, Mezössy Béla, Mihályi Péter, Nagy Ferencz, Neiszidler Károly, Olaj Lajos, Osztrólszky Miklós, Pattaynszky Elek, Perczel Dező, Pildner Ferencz, Pinkovich József, Podmaniszky Frigyes báró, Radár Endre, Rátkay László, Rohonyi Gyula, Sághy Gyula, Schütz János, Semsey Boldizsár, Szederkényi Nándor, Szluha István, Thaly Ferencz, Thaly Kálmán, Tisza István gróf, Tóth János, Trausehn Is Emil, Vásárhelyi László, Veres József, Visontai Soma, Wass Béla gróf, Wilczek Frigyes gróf, Zichy Aladár gróf, Zichy János gróf, Zselénski Róbert gróf.

Nem lesz kiegyezés. Budapesti tudósítónk azt az érdekes hírt közli velünk,

hogy Körber osztrák miniszterelnök és a csehek között a szakítás teljes. A csehek a nyelv törvényjavaslatot semmi szín alatt sem fogadják el. *Ök nem akarják Csehországot feldaraboltni* engedni, német nyelvterületet nem fogadnak el, hanem egész Csehországban a két nyelv paritását használatát kívánják. Ebből következik, hogy a kiegyezést is megosztrálják.

A kiegyezés azonban semmi esetre sem jön létre. A kormányok sen tudnak megegyezni, még kevésbé lehetne keresztülvinni a kiegyezést a parlamentekben. Így tehát marad a Széll-féle formula, egyelőre a provizórium. A kereskedelmi szerződéseket a külhatalmakkal évről-évre prolongálják, így akár 1907-ig változatlanul fenn lehet tartani az állapotokat.

Püspöki konferencia.

Budapest, okt. 20.

Vaszary Kolos bíboros-hercegprímás délelőtre hívta egybe a katolikus püspöki kart budavári palotájába. A tanácskozás délelőtt 10 órára volt kitűzve, de a püspöki kar tagjai már jóval a kitűzött idő előtt jöttek a palotába, hol dr. Kohl Medárd püspök fogadta őket. — Pontban 10 órakor lépett a tanácskozó terembe a hercegprímás, a kit a püspöki kar tagjai mély hőddalatt üdvözöltek. A bíboros azután rövid ima elmondása után megnyitotta a tanácskozást, Isten áldását kérve arra. A jegyzői tisztség vezetésére ft. Városey Gyula székesfehérvári püspök ő méltágát kérte fel.

A hercegprímás rövid lelkes szavakban üdvözölte a konferenciát, majd jelentette, hogy a tanácskozásnak valamely lényegesebb s fontosabb tárgya nincsen, csak folyó ügyeket fognak tárgyalás alá venni. Jelentést tett azután az autonómia munkálatai befejezéséről, illetőleg azokról a lépésekről, melyeket ez ügyben a Szentszéknél s legfelsőbb helyen tett.

Majláth Gusztáv Károly gróf referált ezután az Egyetemes kété kérdéséről ama munkálatai alapján, a melyet az ez ügyben kiküldött 12 tagu bizottság végzett. Majd előterjesztették az országos katolikus tanügyi bizottság határozatait megerősítés és jóváhagyás végett. Ez a bizottság Steinberger Ferencz nagyváradi kanonok elnökelete alatt működik s határozatai között legfontosabb az a szabályzat, a mely a felekezeti tanítókat, kántorokat s mestereket osztozkodási jogát rendezi. Végül a hercegprímás bemutatta a budapesti tudomány-egyetem teológiai fakultásának javaslatát a teológiai tanulmányok újabb rendezése és beosztása tárgyában. E fontos kérdéssel a püspöki konferencia egy közlelbi ülésén fog foglalkozni. Egyéb folyó ügyek elintézése után a tanácskozás déli egy órakor véget ért.

Iparosaink és az önálló vámterület.

Közelevé, okt. 20.

A magyar ipartestületeknek Nagyváradra egybehívott kongresszusának szombati ülésén az önálló vámterület kérdése is napirenden volt, mely — mint tudósítónk írja — rendkívüli érdeklődés mellett került tárgyalásra.

Gelléri Mór számos adattal igazolja, mindenekelőtt, hogy a mezőgazdaságnak érdekei épügy követelik az önálló vámterületet, mint az iparosé. Hogy mily áldatlan helyzet a közös vámterület a gazdaságra, igazolja az az adat, hogy míg 1893-ban a mezőgazdasági birtok 1,062 millió koronával volt megterhelve, addig az a teher rövid hét év alatt 2,500 millió koronára emelkedett. 1900-ban 20,000 földbirtokot kellett árverés útján eladni s míg öt millió ember nálunk nem eszik buzaenyertet, addig ezer millió korona iparcikket hoznak be Ausztriából és külföldről. Ez volna az ideális állapot, ha magunk dolgoznánk föl nyesterményeinket.

Kimutatja, hogy minden egy korona értékben kivitt nyersanyag, mint feldolgozott iparcikk 5—8 korona értékben kerül hozzánk vissza, a mi sok száz millió korona elvonását jelenti a magyar munkától és szorgalomtól. Frappáns adatokat sorol föl a ki- és bevitel közötti aránytalanság és termelési furcsaságainkra. Kimutatja főleg a kisipar szempontjából a közös vámterület ártalmasságát. Végül tarifáls ábrornításokra utal s kéri, hogy az e tárgyban szerkesztett előterjesztést intézzük a képviselőházhoz.

A Gelléri beszéde végén előterjesztett határozati javaslat így szól:

„Mondja ki a hazai ipartestületek országos nagygyűlése, hogy megismételvén mindazon határozatokat, melyeket az eddigi ipartestületi ülések alkalmából az önálló vám terület létesítése érdekében hozott: miután régi, megingathatlan álláspont-

ját a lefolyt évek közgazdasági stagnálása, fájdalom — mindig jobban és jobban beigazolja;

miután a nagyipar fejlődése a közös vámterületen lehetetlennek bizonyult, a kisipar pedig a hozzánk mindinkább tömegesen beözönlő kész iparcikk versenyének bénító hatása alatt napról-napra pusztulásnak indul;

miután az önálló vámterületet a mezőgazdasági és kereskedelmi érdekképviseletek az általuk képviselt gazdasági érdekek boldogulása szempontjából szintén követelik

s miután az társadalmi újjászülésünk és kulturális fejlődésünk szempontjából is csak üdvös hatással lehet nemzeti létünk megerősítésére és fokozatos fejlődésünk biztosítására

az önálló vámterület és ezzel önálló gazdasági berendezésünk mielőbbi létesítését elengedhetlen és legsürgősebb nemzeti követelményünknek tartja s ennek teljesítésére vonatkozó kéréseit ezáltal a legnyomatékosabban ismétli, megbiztatja tehát a központi bizottságot, hogy e tárgyban a kormánytól és törvényhozásnál újabb és sürgős előterjesztést tegyen.

Gelléri szavait zajos élénység követte.

Szatmáry Mór orsz. képviselő elismeréssel adózik az előadónak kifejtett munkásságáért. Az önálló vámterület kérdését két nézőpontból tekinti. Egyik az, hogy e tisztán gazdasági kérdést a parlament majoritása közjogi politikával köti össze; a másik az, hogy az önálló vámterületet a nemzet óriási többsége követeli. (Ugy van!) Így szemben áll egymással a szuverén népakarat és a nemzeti akaratra alapuló parlament és kormányzat. Ez ellenkezik a parlamentárizmus alapvető követelésével. (Tetszés.) A magyar közvéleményben csak egy kis csoport akarja gazdasági érdekből a közös vámterületet. A feudális főurak, agrárius mágna-sok csoportja. (Ugy van!) Hangoztatja, hogy ez országnak erős középosztályra van szüksége, s ez csak az önálló vámterület mellett felelődik ki. (Ugy van!) Fejezze ki a nemzet türelhető módon a maga akaratát. Ezt az akaratot respektálni tartozik a parlament és a kormány is. Elfogadja az előadó javaslatát. (Hosszantartó zajos élénység.)

Kulinyi Zsigmond a szegedi iparkamara kitűnő titkára nagy hatást keltő beszédében, érdekesen mutatta ki az önálló vámterület előnyeit s a magyar közgazdasági viszonyok érdekében. Leles szavakait ajánlja elfogadásra a javaslatot. (Zajos élénység.)

Dr. Szentpály István miskolci kamarai titkár figyelemre méltó beszédében mutatott rá, a gazdasági különválás üdvözlendő voltára s szintén lelkesedéssel támogatta az előadó javaslatát.

Kujnic Gyula (Losoncz) a javaslat szükségességét hangsúlyozza s azt elfogadásra ajánlja.

Szilágyi Mihály (Veszprém) hosszasan fejtegeti az ipartörvény reviziójának szükségét s a javaslatot a magyar iparosok nevében ajánlja elfogadásra.

Tóth Imre (Félegyháza) a magyar ipar védelmét sürgeti; a külföldi konkurencziától óvja meg az ipart a kormány. (Zajos élénység.) Az ígérlet semmi, azt tovább már nem fogadhatják el. A boldogulást a kormánytól várja. Derűtséggel között beszélt a Turul-gyárról. Indítványozza, hogy az önálló vámterület követelje a kongresszus. (Zajos élénység.)

Tóth Károly (Budapest) a társadalmat, a fogyasztókat és az arisztokráciát hibáztatja. Hosszu fejtegetés végén kijelenti, hogy a javaslatához hozzájárul.

Baumgärtner Ferencz (Torda) a kisiparosok szempontjából fejtegeti a kérdést.

Blonder Lajos (Budapest) a hosszú alkudozás ellen szól. Rövid időn kell az önálló vámterületet felállítani.

Kremet Balázs felemlíti, hogy 80 kormánypárti képviselő van, akiket azért választottak meg, mert az önálló vámterület hívének vallotta magát.

Pflinger Ferencz (Miskolcz) azt tartja, hogy úgy kell a magyar iparnak az önálló vámterület, mint a halnak a víz, mint a madárnak a levegő.

Madary Gábor (Budapest) azt kívánja, hogy az iparosok menjenek a király elé. Az osztrák iparosok baján is a császár segítette.

A tetszéssel fogadott beszédek után elfogadták a felirat szövegét.

HEVESY JÓZSEF műasztos
elvallal minden e szakba vágó munkát.
tervezést és költségvetéseket
saját műszaki irodájában készít.

KITÜNŐ MINŐSÉGŰ, GŐZBEN SZÁRÍTOTT
PARKETT
ELADÁSA
709. 46—50
KOLOZSVÁRT.

Gyár és PARKETT nagy RAKTÁR
egész kocsis rakomány □ mtré á 2 kor. 60 fillér,
kisebb mennyiség □ mtré á 2 kor. 80 fillér,
készpénzfizetés mellett.

Kettős gyilkosság a Bocskay-utcában.

Egy cipészlegény rémtette.

Szegedről írják:

A Bocskay-utca 3. számú házban, épp a Völgy-utca sarkán van egy szegényes, alacsony műhely, mely Dér János cipész-mester tulajdona. Ebben a helyiségben több legény dolgozott, akik részint Dérnek, részint más cipészüzleteknek a szükségletét elégítették ki. A többiek között itt varrták a cipőket Lőrincz Mátyas, Hucsalov Péter, Varga István, Vittini József, urdög Károly és Kovács István segédke.

Tegnap délelőtt is együtt üldögéltek mind a hányan a munkasztal mellett. Kilenec óra felé Lőrincz földhöz vágta a kaptafát és átbálgatott az átelben levő Rössler-féle pálinkásdobba, hogy ellássa magát egy kis itallal. Kis idő múlva Dér és Vittini is átnezték hasonlóan méltányolható okból. Nemsokára bevetődött hozzájuk egy intelligens, diplomás uriember, aki úgy látszik, nagyon kedélyesen érezte magát a cipészlegények társaságában, mert szívesen időgált velük, sőt az egész italozási költséget ki akarta fizetni. A vizsgálat során kiderült, hogy összesen 35 pohár erős cognacot, továbbá 8–10 üveg sör és többféle enni-válót, tintetelt el a derék társaság, összesen mintegy 20 korona értékben, melynek kifizetése iránt tárgyalt a szegényes műhelyben forgó uriember, aki maga is alaposan el volt látva szeszszel.

Ez a gavallérkodás volt a későbbi vereségnek legkövetlenebb előidézője. Lőrincz Mátyas meg akarta mutatni, hogy ő is tud ur lenni és kivágott az asztalra egy koronát. Amde a korcsmáros szöba sem állott vele, minthogy azelőtt a gavallérkodó uriember teljesen kifizette a tartozást. Lőrincz haragosan támadt rá a kaputos emberre:

— Miért avatkozik a más dologba?

Dér és Vittini csitogatni kezdtek a legényt. Közrefogták és békítő szavakkal vezették ki az ajtón. Amde a felbőszített cipészlegény vérszemet kapott és Villint nyakon ragadva, úgy hasítottá végig az ingét, hogy foszlányokba szakadt le róla. Hamarosan meg is nyakalták egymást a nyitott utca során, ahol hatalmas nézőközönség verődött össze a látványosságra.

A verekedő legények erre bevonultak a műhelybe. Békésen le is telepedtek a munkasztal mellé, csak Lőrinczet futotta el a mérég és visszafojtott dühvel szedte elő szerszámaikat.

Az első áldozat.

A munkához látott legények természetesen élcelődve mesélték el a többieknek a társuk kudarciát. Különösen Mucsalov Péro mulatott jól a histórián és csipős megjegyzéseket tett az eset hőisére.

A magában dühösködő Lőrincz erre elővette éles bőrvágó kését és fenni kezdte. Nem akart semmit sem vágni. ennél fogva a többiek rosszat sejtve néztek a munkáját. Lőrincz egyszerre elhajította a fenékövet és fölemelt karral rohant neki Dér Jánosnak. Mucsalov hirtelen a háta mögé került és le akarta fogni, mikor a mindenkori meglepetésként legény markolatig dőlt a társa szívébe a borotválkozás kést. Mucsalov megtántorodott, néhányat lépett a pár lépésnyi széles szöbában és végigvágódott a földön, ahol pár perc múlva meghalt.

Mucsalov Péro torontálmegyei, kumáni illetőségű, 19 éves szerb fiú, aki egyébként békés természetű volt és nem igen bántott másokat. A szurás tüdejét is, szívét is mélyen átjárta, úgy, hogy orvosi segély nem menthette volna meg.

A dulakodásban ajkán megsebesült és vértől tájékozott gyilkos most Dér Jánosra rohant. Már régen fájta rá a foga. A megrémült mester egy székot kapott fel, hogy védekezzék vele, de a szék lába kiesett és eként semmiféle fegyver nem volt a kezében, mikor Lőrincz a bal vállába dőlt a

kését és jobb csipőjéig, egészen keresztben felhasította vele a mellét. A következő ütésekkel arcán, mellén és karján ejtett súlyos sebeket.

Dér mester megrettenve fordult meg és ki akart futni az utcára, de a küszöbön megbotlott. Lőrincz utána. Ujra fölemelte kezét és hátulról kétszer beledugta kését a szerencsétlen ember testébe, nyakát és jobb karját sebesítve meg. Dér végre kijutott az utcára, ahol meg egy szurást kapott a hátába. Azután a nyitra álló utcaajton átbefutott az udvarra és a kerítésen át akart üldözje elől menekülni, de visszaesett és a sok véréstéstől kimerülve összerogyott.

A gyilkos ide is üldözni akarta. Fölemelt késsel rohant utána az utcán és sok-sok ember füle hallatára kiáltotta:

— A fejét akarom levágni, a fejét!

Bizonyára tovább is folytatta volna kegyetlenkedéseit, ha be nem zárták volna előtte a kaput, mely mögött a háziak a hat sebből vérző Dért vették gondozás alá.

Vérgengzés az utcán.

A gyilkos ezalatt a saját előnyére fordította az általános zűz-zavart és kifutott az utcára a Janik-féle kocsmá irányában. A Szent István-tér felelő azonban már annyi ember tödült a szűk utcába, hogy a megrémült ember hirtelen visszafordult és a Kossuth Lajos-utca irányába kezdett futni. Ekkor érkeztek meg a helyszínére Kósó Ferenc és Bottyán György rendőrök, akik azonnal letartóztatták a tetőtől-talpig vérszerű embert és a közben hatalmas tömeggel nőtt nézőközönség átkozódó fenyegetései közben kísérték a városháza felé.

Lőrincz Mátyas nem is gondolt ellen-szegülésre, ennél fogva szabadon hagyta és csak utána mentek a rendőrök. Pár lépéssel arrább azonban Lőrincz hirtelen belenyúlt a kabátja belső zsebébe és előlratván onnan elrejtett kését, Kósóknak támadt. A meglepett rendőrök egy pillanatig elvesztették a fejüket, mert a megvadult gyilkos Kósóknak az arcába, Bottyán tizedesnek pedig kétszer a mellébe szurta és az így támadt zavart fölhasználva, befutott a Landesberg-féle ipartelepre.

Az udvaron, a kerítés mellett állott egy nagy láda, arra ugrott fel és át akart jutni a másik udvarba, de Kósó közrendőrt melléje termett és visszarátván a földre, hát-racsavarta a kezeit. Most már óvatosabban jártak el a pórul járt rendőrök, mert megkötözve vitték be a vérgengző cipészlegényt a városházára.

Bottyán rendőrtizedest lakására szállították, mert sebe nem életveszélyes ugyan, de súlyos. A másik rendőrt sebtét a városházán éppen inspekcziót tartó kerületi orvos varrtá össze.

A megkerült első feleség.

Kettős házasság.

Budapest, okt. 18.

Évekkel ezelőtt Kolozsvárot lakott még Brenner Mózes, most jómódu budapesti szőnyegkereskedő. Előkelő társaságban fordult meg ott Brenner, aki természetesen egy jó házból való kolozsvári leánnyal. Rövid idő alatt megszerette a leányt és elhatározta, hogy nőül veszi. A lány szülei készséggel egyeztek bele a házasságba. Brenner a kolozsvári főrabbit, Glaserit kérte meg, hogy eskesse meg S. R.-val. A főrabbi azonban nem teljesítette a fiatal ember kérését, tagadó válaszában okátul azt hozván fel, hogy azért nem köti meg a házasságot, mert Brenner nem magyar honos, hanem osztrák állampolgár.

Most a másik kolozsvári zsidópaphoz fordult kérésével Brenner. Ez meg is kötötte frigyüket. Pár hétig éltek csak boldogan együtt, mert a férj csakhamar gyanus dolgokat látott néjén s négy hónap múlva a golya is beköszöntött hozzájuk.

— Az a szegény fiatal ember — folytatá Westonné — halálra unhatta magát abban a szomorú régi Klastromban! Fel kell őt deritenünk.

Az ő mulattatása kell, hogy mindnyájunknak a célja legyen. En mind azt mondom, hogy a mi házuk a legvidámabbak egyike és ő örülni fog, hogy ide jöhet és Kórát ismét láthatja. Azt hiszem, hogy számíthatja az órákat!

A három leány kórusban fejezte ki az anyukkal való egyetértésüket, de Kóra komoly arccal és hallgatva nézett ki az utcára.

Elza odament és érintette a karját.

— Van valami bajod? — kérde szeliden, mert Kórának ő volt a bizalmasa.

— Nem tudom — válaszolta Kóra. Én azt gondolom, hogy Russellnek saját magának kellett volna írni. Nekem nem tetszik az, hogy minden Ponsonby ur által legyen eligazítva. Éppen csak egy pár sort írhatott volna nekem.

— A férfiak nem szeretik a levél írást — mondja Elza nagy bölcsen. És ő még mindig beteg.

— Igen — természetesen, hogy a mentesség; de én kétszer írtam neki. Néhány sort vártam tőle és ő nem küldött semmit.

— Jó, jó, ő nemsokára itt lesz és a beszélgetés jobb a leveleknél. Kóra, kívánsz vele egyedül maradni, vagy jobb szeretnéd, hogy mi ki s be menjünk és segítségünköt mulattatni, a hogy mama mondja?

— Oh, azt majd meglátjuk! — Természetesen, hogy őt folytonosan mulattatni kell. A férfiakkal minden attól függ. Merem állítani, hogy lady Valeal és annak az utálatos társalkodójával együtt a világtól elzárva, nagyon sokat unatkozott! Talán minden rendbe jön midőn őt közibünk kapjuk. Elmenetle előtt olyan kellemesen töltöttük az időt.

Kóra ez időben nem volt boldog. Megnyerte azt a jogot, hogy Valeról a kereszt-

Ilyen körülmények közt Brenner természetesen válni akart a feleségétől. Elment tanácsot kérni Glaser paphoz, akitől megkérdezte, hogy mitévő legyen.

— Ne törődjék semmivel. Hiszen az a házasság úgy is érvénytelen. En pedig egyenesen megírtam hogy együtt éljenek. Ezt felelte a főrabbi és miután ilyen értelmes írást adott, Brenner most már megindította válópörét a bíróság előtt. Most gyors folyást vet a dolog. A törvényszék elválasztotta a házaseleket. A királyi táblán azonban már egy kis akadály gördült a válás elő. Ugyanis a táblán nem találta meg a válópör iratai közt azt, hogy békéltetési kísérlet tett volna a főrabbi. ezután megteremt a békéltetés s ismét a bírósághoz került a válópör. A törvényszék pedig újból elválasztotta a házaseleket.

Mielőtt azonban s felsőbb bíróságok foglalkoztak volna a válópörrel, S. R. elűnt Kolozsvárról. Mindez a kilencvenes évek elején történt, amikor még nem volt érvényben az új házassági törvény. Brenner nem kérelmezte a táblától, hogy foglalkozzék az ő válópörével, holott e nélkül nem tárgyalhatta volna a pört a királyi tábla.

Időközben Brenner Budapestre költözött. Itt a fővárosban összehozta a sors egy tisztességes leánnyal, akit el akart venni feleségül. Azt mondta a leánynak jöhiszem, hogy ő elvált ember. A lány hivatalos írásból akart tudomást szerezni Brenner elválásáról, ezért Brenner a kolozsvári izraeli orthodox paptól egy olyan írást állíttatott ki, amelynek értelmében ő első feleségétől, S. R.-tól elvált törvényesen.

Ennek az írásnak az alapján Brenner Mózes megesküdt a leánnyal az ő-budai zsidótemplomban éppen egy nappal a polgári házasság életbeléptetése előtt. Hét év óta boldog családi életet él a házaspár és ez idő alatt öt gyermeke született.

Nemrégiben történt, hogy Brenner beért ebéd után egy Andrassy-utikávéházba. Alig telepedett le a márványasztalhoz fektetője mellé, észrevette, hogy a kassa tündére ismerősen mosolyog felé. Meg is szólította röviden:

— Nem ismer, Brenner ur?

— Nem én, — feleli Brenner.

— Emlékezzék csak vissza. Be hamar elfelejtett, pedig pár év előtt még a felesége voltam.

Könnyen elképzelhető az egykori férj meglepetése. Történ ezután, hogy a feleségéből lett „kaszirkasszony” folyvást pénzért ostromolta Brenner s amikor ez többé pénzelni nem akart följelentést tett volt férje ellen kettős házasság büntetése miatt. Miután kiderült a vizsgálat során, hogy a bíróság előtt folyt válópör nem nyert jogerős befejezést, így pedig az első házasság máig is érvényben van, a büntető törvényszék Brennert kelős házasság miatt vád alá helyezte.

Érdekes következménye lesz a bűnpörök, hogy a bíróság a második házasságot érvénytelennek, az öt gyermeket pedig törvénytelennek ész kénytelen nyilvánítani.

A bűnpört a Bakonyi bíró elnöklésével ma tárgyalta ítéletét azonban még nem hozták.

Egy főispán a Mátyas ünnepségekről.

Bausnern Guidó Fogaras vármegye főispánja a következő levelet intézte Szvaicina Géza polgármesterhez:

Nagyságos Királyi Tanácsos, Polgármster Ur! Hollós Mátyas nagy királyunk lovas szobra, Fadrusz János lángészű mesternek ezen remekművének leleplezése alkalmából az erdélyi-részek fővárosában rendezett szebbnél szebb ünnepségekről hazatérve, sietek egy igen kedves és kellemes költősségnek megfelelő, kifejezést adván úgy magam,

névét említve beszéljen és mint egyetértés tekintetben, de félannyira sem volt olaj jól kelteve mint, a hogy várta. Az a hogy Vale kész volt vele házasságot lélni, de ő szerette Valet és sóvárgott, akak a szerelmére és attól félt, hogy nem tud azt megnyerni; pedig ő eleitől kezdve töltetileg igyekezett azt megnyerni és ale még is egész világosan megmondta ki, hogy csak a barátságot adhatja. Hát nst, hogy lesz? Az az előzete volt, hogy változva fogja találni — hogy valami jót az életébe a mi közöttik akadályt fog csinálni.

Ponsonbynak egy privát levelében volt egy célzás, a mit olvasva keményen össze szorította a fogát. De egyuttal érértése volt adva, hogy a Vale boldogsága és megmenetése attól függ, hogy őt a szaván fogja — és ő azt szándékozott tenni. Ha egyszer a férje lesz, oly simává és kellemes teszi az életét, hogy a szeretetét nem tudja több megvonni. A házasság miért ne történhetne meg minél előbb, hogy neki joga legyen a férjét ápolni és hogy azt a tépelődést mely szívét emésztli örökre megszüntesse?

Ez a feszültség és határozatlan féltékenységi félelem rá szolgált arra, hogy élcsítve a Kóra hangját és ingerültséget adjon a modorának; de azon delután nagy gondot fordított az öltözködséire, elhatározta, hogy csinos lesz és csakugyan jól mutatott a mit az ablaknál állott a Russel elibe küldött kocsit várva.

Végre közeledett a kocsi és Westonné és a leányait nem lehetett visszatartani. Kóra nem csatlakozott az előszobába menő társasághoz; a szoba közepén állva dobogó szívvel várta, hogy Russell menjen ő hozzá. Nagy lármá volt oda kint, a leányok mind egyszerűen beszéltek, kiabáltak, sopánkodtak és kérdezősködtek. Ekor Westonné sietve ment be, a diványt arrébb hozta és azon a vánkosokat igazgatta és hangosan magyarázta —

— Oh, az a kedves, szegény, jó sir Russell — olyan mint egy kísértet! Nem tudom elképzelni, hogy annál a házánál mit

mint a velem együtt megjelent fogarasmegyei küldöttség legmelegebb hálás köszönetét azon páratlan szíves fogadtatás és előzékenységre, valamint azon áldozatkész igazi magyar vendégszeretetre, melyben Kolozsvár szab. kir. város magyérdemű közönsége bennünket is részesíteni oly kegyes volt.

Örökfelejtethetetlen fog maradtai előtt-on saját tapasztalásból merített fölötté örömdetes körülmény, hogy nemcsak a magyarság, hanem a számosan megjelent nem magyar ajku polgártársaink is mindnyájan a legnagyobb meglepéssel, sőt mondhatom szembetűnő lelkesedés és elragadtatással vettek részt a Kolozsvárt épen most lezajlott ünnepségekben.

Lehetetlen, hogy kapcsolatban ezzel egyszerűsödött kifejezést ne adjak azon forráshajtásomnak is, miszerint ezen valóti magyar nemzeti ünnepségektől új boldog korszak datálódjék, oly korszak, melyben Magyarország összes polgári minden külbmség nélkül a kölcsönös igazság, méltányosság és türelmesség útján valójába és tartósan egyesülnek és összeformak a magyar haza, a magyar állam és a magyar király iránti lelkes és rendületlen szeretetben és ragaszkodásban!

Boldoguljon mindenki e hazában úgy a vallás tekintetében, mint politikailag is saját tetszése szerint, de kettőt mindenkéül kell követelni, t. i. először azt, hogy teljesen és egészen azon magyar állameszme álláspontjára helyezkedjék, melynek szöbában és tetben minden alkalommal nyilvánuló elismerése és respektálása Szent-István birodalmában a hazafiság legelső feltételét képezi, miután a magyar állam eskik a magyar állameszme alapján állhat fenn és teljesítheti gondviselészert misszióját: ezen állameszme pedig abban áll, hogy a magyar állam összes vezetése és igazgatása összpontosul a magyarság kezében és ily módon szervezett magyar állam — a nem magyar ajku polgárainak a vármegyei és községi élet valamint az egyház és iskola terén törvényszabta biztosított autonómia minden sérelme nélkül — egész szerkezetében és külső megjelenésében az egységes magyar nemzeti állam jellegét viseli.

A másik, a mit minden magyar honpolgártól kivétel nélkül szintén feltétlenül kell követelni az, hogy minden alkalommal szívesse pártolja és támogassa mind azt, a mi az alkotmányos magyar királyság hatalmának, valamint az alkotmányos magyar király és a magyar nemzet közti teljes bizalom és egyetértés szilárdítása és gyarapodására alkalmas.

A magyar állam épen azon időben élte meg arany korszakát és terjesztte ki uralmát még távol a mai Magyarország határain túl, midőn a magyar királyság a leghatalmasabb volt és előtte meghajlott az egész nemzet, t. i. Nagy Lajos és különösen Mátyas Király alatt, míg a mohácsi szerencsétlenséget főképen a nemzetben később kitért azon végleges meghasonlás és véres pártküldelem idézték elő, melyek a magyar királyság tekintélyét és hatalmát mind inkább aláasták és végre megsemmisítették. Így tehát saját országunk történetének világos tanúsága szerint a magyar állam fennállásának egyik legnagyobb biztosítéka: erős és hatalmas királyság. Hogy pedig ez utóbbi valamikor teljesíthetne alkotmányos jogainak határára és visszaélhetne hatalmával, az bizony örök időre nincs kizárva, azonban ezen egy a nemzetre mint a koronára nézve vesztélyteljes eshetőség ellen van hálá istennek oly védezkö, mely egészen biztos és ez épen az alkotmányos magyar király és a magyar nemzet közti teljes bizalom és egyetértés, vagyis, hogy az új országházban márványba vésett milleniumi törvény nagyleletőségű szavaival éljek: „azon áldásos összhang” mind a két rész közt, melynek ereje a jövőnd századok biztos haladásának is zálogát képezi.

De ezen „áldásos összhangra” igenis egyfelől feltétlenül szükséges, hogy Magyarország koronás királya egész uralkodói mű-

ködésében szorosan az alkotmány korlátain belül mozogjon, mire nézve mostani bölcs, fenkölti és nagylelkű királyunk koronázása óta ma napig a legfényesebb példát adta, de más felől szintén feltétlenül szükséges, hogy viszon a magyar nemzet s annak minden egyes része nem csak mindenütt és minden alkalommal tiszteletben tartsa koronás királyának alkotmányos jogait, hanem szorosan övakodjék és tartozkodjék mind olyan cselekedetek és ördöktésektől, melyek, bár mennyire is származzanak azok magában véve jogos érzelmeiből, a már egyszer meglevő és meg nem változtatható körülményeknél fogva határozatlan sértének a korona körében táplált szintoly jogos érzelmeiket s ennek folytán visszatetszést és kedvetlenséget okoznak a legfelsőbb helyen.

A saját dicsőséges múlt iránti kegyeletnek buzgó ápolása önzertes nemzetre nézve egyenest hazafiai és becsületbeli kötelesség, de ezen kegyelet nyilvánításában odáig menni, hogy az által a korona és nemzet közti jó egyetértés gyöngyöztetik, sőt esetleg veszélyeztetik, ez — szívesen megengedem — lehet a legfőbb hazafiság által sugott eljárás, de teljességgel nem felel meg a nemzet jól felfogott érdekének — kivált nálunk Magyarországon, a hol a zavartalan jó egyetértés — az „áldásos összhang” korona és nemzet közti saját állam fennállásának és egész jövőjének egyik elengedhetetlen feltételét képezi.

Nagyságos királyi Tanácsos

Polgármster Ur!

Kegyeskedjék megbocsátani fenforgó levelem hosszadalmasságát, de már közel 40 év óta működve a közügyek terén, mainapig nem csak a rideg észszel, hanem szívem egész melegevel is igyekeztem csekély tehetőségemhez képest hazámat szolgálai s így talán érthető, ha életem alkonyán indítatva érzetem magamat, felhasználni a jelen alkalmat arra, hogy tekintettel — édes magyar — hazánk aktualis helyzetére, mely nem tehetek róla — komoly aggályokat kelt bennem, nyíltan kifejezést adjak legbensőbb politikai meggyőződéseimnek.

Es most fogadjia Nagyságod ujjolat a magam és vármegyém küldöttségének legmelegebb hálás köszönetét azon sok szíves-ségért, melylyel e napokban Kolozsvárt lépten-nyomon mi is találkoztunk és midőn Nagyságodat tisztelettel kéném, miszerint ezen mélyen érzett hálaikat a Nagyságod bölcs vezetésére bízott szab. kir. város összes magyérdemű közönségének tolmácsolni méltóztatassék, maradtam kiváló tisztelettel osztani nyilvánítása mellett legszívessebb hazafiai üdvözléssel

Nagyságod

őszinte igaz hiva

Fogarason, 1902. okt. hó 16-án.

Bausnern Guidó, s. k.
főispán.

SZÍNHÁZ.

Dobó Katica. A vasárnap délutáni előadásokat több tagja a kolozsvári színház-szultatnak nem szokta komolyan venni megengednek maguknak sok olyan dolgot, a melyek a „délutáni” közönség előtt is nagy visszatetszést szülnék. Így például tegnap is, a legpoetikusabb jelenet után, midőn Balassa szavataival visszahódítja az eltántorodott igazi polgárokat, az egyik szereplő a „töltött káposzta” egy másik a „turos puliszka” emlegetésével csalja fel a törököket a várba. Ezek az improvizációk még Kutyabagason sem tűrhetők meg, nemhogy Kolozsvárt. — Nem tudjuk, hogy ki rendezte tegnap délután a darabot, de elvárjuk tőle, hogy bejelenti ezt a felette sérelmes esetet az igazgatóságnak, mert az ilyen incidensek nemcsak az izlést sértik, de tönkre teszik magát a darabot. Az előadás különben egyike volt a legrosszabbaknak. Halmi Margit és Szentgyörgyin kívül a többi szereplő csak rontott az előadásra. A zenekar és az énnékar pedig sehogsem tudtak egymáshoz közeledni. Vagy az egyik, vagy a másik járt elől, de együtt sohse találkoztak.

Az ember tragédiája. Madách drámai költeménye a legvonzóbb magyar színpadi mű. Mióta először adták, versenytárs nélkül áll a színházak műsorán. A divat változik, a darabok változnak: csak ez a súlyos gondolatoktól terhes mű marad mindig érdekes. Nem kegyelethibát nézik meg, hanem lelki szükségéből. Az emberi sors titokzatos kérdéseit mindenkit izgatnak; az emberiség történetének szimbolikus jeleneiben gyönyörűségét lel minden gondolkodó elme. A közönség maga is ilyen estéken valóságos tanulmány: az egész társadalom képe. Ilyen változatosságot csak Madách közönsége mutat; pedig sokszor csalódás éri. A Madách előadás ritkán sikerül; hol egy, hol más hibája van. A külső drámai keret sajátságos volta sok nehézséget okoz; a szerepek is sajátságosak, mert hiszen az alakok elvont gondolatok képviselői. E nehézségekkel most szerencsésen birkózott meg a színház. Ádámot Szakács játszotta. Ez a művésztünk folyvást tanul és gondolkodik. Minő más volt most ez az alakja, mint tavaly. Egészen ujja született. Pedig ez itt a legkényesebb szerep. Ádámot a költő nem egyénítette. Mindig egy magas eszmét képvisel. Jaj a színésznek, ha ezt nem veszi észre! Szakács híven személyesítette a sokféle eszme képviselőjét. Miltiades jelenetében volt legbiztosabb; Dantonban legerősebb. A Keppler jelent végén kelletlenül han-

Festésre és tisztításra

elválással mindenmenny megfoltosodott vagy színhagyott

női-, férfi- és gyermek ruhákat

szőnyegeket, butor szövöket, függönyöket, kesztyűket és bármilyen diszszel ellátott tárgyakat, melyek egészben lesznek festve és tisztítva felelősség és a legolcsóbb árak mellett.

gős esetben a ruhák 24 óra alatt készülnek.

Egyes pecséteteket is nagy sikerrel vesz ki.

Fajai megbízásokat gyorsan és pontosan eszközöl.

gosabb volt az átmenetben; pedig itt Keppler voltaképpen csak hangosan gondolkozik. Igaz, hogy a színpadok mögötti zene is lármás volt, pedig csak melodramatikus kísérőre van szükség. De ez mit sem von le a művész minden ízében jeles alakításából. Kiváló volt *Tóvölgyi Margit* Évája. Ebben már nem elvont alakot rajzolt a költő, hanem a valódi nőt, „csodás keverését rosznak és nemesnek.” A művésznő pszichológusán csínálta meg mindenkinek. Milliades nevében imponált, megjelenésével és páthosszal egyaránt. Legtermészetesebb volt Borbálája; ez a finom lélekrajz tökéletes volt az ábrázolásában. Erőteljes volt a póról is s bár itt a szerep kívánja a féktelenséget: „sunt certi denique fines.” De ismételtük, ez estét legszébb sikerei közé számítjuk. *Szentgyörgyi* karakterisztikus Lucziferét jól ismeri a közönség. A mellék alakok is jól illeszkedtek a kerethez; de kár, hogy Péter apostolt beszédét csaknem egészen konfiskálták, pedig Paulai is eléggé megnyirbálta. Az, a mi legfőbb érdeme az előadásnak, a gondos rendezés. A tömegjelenésekben bizottságot és fegyelmet tapasztaltunk. Ez jó jel. Madách művét csak így lehet adni. És csak így lehet érvényre juttatni az olyan darabokat, hol nagy szerepe jut (*Julius Caesar*, *Coriolanus*) a népielnevezésnek. De, ha már magyar darabok kerülnek sorra, szívesen látnók újra Madách *Férfi és nő* című drámai költeményét, melyet Kovács Gyula óta nem adtak. Ez a mű, a mily hatásos volt színpadon, ép oly érdekes irodalmi szempontból, hiszen tudvalevőleg ez a csirája *Az ember tragédiájának*. Reméljük is, hogy nem sokára újra látjuk a kolozsvári színpadon. (b. d.)

A föld. Malonyai és Kemechev új színművében játszanak: *Szentgyörgyi István*, *Laczko Aranka*, *Tóvölgyi Margit*, *Palotay Piroksa*, *Szakács A.*, *Hegedűs Szerafin*, *Mezgeri D.*, *Papp M.*, *T. Halmi Margit*, *Kassai K.*, *Dezséri Gy.*, *Ligeti V.*, *Mátrai K.*, *Szegő E.*, *Pintér L.*, *Jankó Abigél*, *Lantos J.*

Uj szerelmes színész és új naiva. Megyéri igazgató a vidék két előkelő tagját szerződtette virágvasárnapról: *Thury Elemért*, a kiváló szerelmes színészt és feleségét *T. Csige Bóskét*, a kitűnő naivát kik jelenleg a temesvári közönség dédelgetett kedvenczei.

Czifra nyomoruság. Csiky színműve holnap kerül színre.

Sport.

Alsó-zsuki verseny.

Harmadik nap.

A verseny első pontja *Kolozsvár város díja* volt. Drag-hunt SteapleCHASE.

Indultak: 1. Zoltán lov. Bogyai Arthur főhadnagy.

2. Akasztófa, lov. br. Blomberg Frigyes.
3. May, lov. br. Szentkereszt István.
4. Hitetlen, lov. Horthy Jenő.
5. Vándor, lov. br. Reichlin főhadnagy.
6. Katicza, lov. Szentkirályi István főhadnagy.

7. Pele, lov. Kendeffy Gábor.
Első lett a favorit Hitetlen, második Sultán, harmadik Vándor. Tot. 4: 7, 10: 17.

II. „Pythia” akadályverseny.

Indultak: 1. Topromene, lov. br. Szentkereszt István.
2. Fredi, lov. Horthy Jenő.
3. Parancsolat, lov. Ditrői Mór hadnagy.
4. Mérges, lov. br. Bánffy Endre.

Legnagyobb reménnyel indultak ebben a versenyben a Fredi, mely a múlt versenyben Hortlyval első díjat nyert és a Topromene. Első lett Fredi, második Mérges, harmadik Topromene. Tot: 4: 8, 10: 21.

III. Állami ménék versenye.

(Vadász verseny.)
Indul: 1. Camillus, lov. Ditrői Mór hadnagy.
2. Poroszló, lov. Szentkirályi István főhadnagy.
3. Tüske, lov. Sterbeczki főhadnagy.
4. Nagy-Láng, lov. Bak András tűzér főhadnagy.

5. Ozora, lov. br. Blomberg Frigyes.
6. Nagy-Debrek, lov. Landmann tűzér hadnagy.
7. Remény, lov. Hachman tűzér főhadnagy.
8. Csanád, lov. Walther tűzér főhadnagy.
Első Ozora br. Blomberg Frigyesel, második Camillus.

Tot: 4: 26, 10: 65.

IV. Erdélyi díj.

A saison legnagyobb díja és legérdekesebb futama volt, melyben a versenyeken szerepelt legkiválóbb lovak küzdöttek az elsőségért.

1. Miczi lov. br. Bánffy Endre.
2. Julcsa lov. br. Kemény Elemér.
3. Galamb lov. Bogyai Arthur főhadnagy.
4. Karikacsapás lov. Kendeffy Gábor.
5. Ninon lov. br. Reichlin főhadnagy.
6. Pardubitz lov. Horthy Jenő.

A legnagyobb reménnyel de a legnagyobb súlyllyal indult a Julcsa mely tavalyi győzelmén kívül ez évben is két első díjat nyert, azután Ninon és a Pardubitz Horthy Jenővel nyerve. A verseny kezdetén Julcsa és Ninon felváltva vezettek a finischnél azonban Karikacsapás került előre és a legjobb conditionban igen szépen nyerte meg a versenyt. Második lett Julcsa, harmadik Pardubitz.

Tot. 4: 60, 10: 150.

V. Hölgyek díja.

Indultak:

1. Bibi lov. Bogyai Arthur főhadnagy.
2. Pontesilea lov. Kendeffy Lajos.

3. Divat lov. Horthy Jenő.
4. Fifi lov. br. Reichlin főhadnagy.
5. Sulamith lov. br. Kemény Elemér.
6. Hebe lov. br. Bánffy Endre.
Első Fifi, második Pontesilea, harmadik Bibi.

Tot. 4: 7, 10: 17.

MINDENFÉLE.

— okt. 20.

— Szakosztályi gyűlések. Gazdag tárgy sorozattal szakosztályi gyűlések kezdődnek Kolozsvár város közgyűlési termében. A főbb tárgyak ezek.

Belügyminiszteri leirat a Számvevői hivatal újja szervezéséről alkotott közgyűlési határozat tárgyában.

Belügyminiszteri leirat a rendőrség összes hivatalainak a Bánffy palotába való elhelyezésére hozott közgyűlési határozat tárgyában.

Belügyminiszteri leirat a Kolozsvári Közüti Vasut ellen 583 K. 58 f. kövezési követelés tárgyában.

Belügyminiszteri leirat a tisztviselők részére közgyűlésileg megszavazott jutalmak ellen beadott felelőbeadás tárgyában.

Tanácsai előterjesztés a város számára építendő villamos világítási és erőátviteli telepszolgáltatására kiírt verseny tárgyában.

Tanácsai előterjesztés a város háza kibővítésére vonatkozólag a Helfy örökösök tulajdonát képező ház vételára tárgyában.

Tanácsai előterjesztés a mérnöki hivatal javaslatával a szászfenési vízvezetékű gyűjtőtelepen a II. gyűjtő kut megépítése tárgyában.

Tanácsai előterjesztés a sétatéri bizottság javaslatával — a sétatéri állatállattal terület használatának további engedélyezéséről az Erdélyi Gazdasági Egyesület részére.

Kérés a Kolozsvári Orsz. Történelmi Ereklve Muzeumnak a nevezett Muzeumnak végleges elhelyezése érdekében állandó helyiségi adása iránt.

— Szület. N.-Eenyedről írják: Városunk határában a szüret f. hó 24-én, a Hegyalján már 21-én veszi kezdetét. Az októberi kellemes, enyhe időjárás egészen helyrehozta a kislelmaradt szőlőtermést, úgy, hogy ha nem is kitűnő, de mindenesetre jó minőségű borra lehet kilátásunk.

— A kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság estélye. A New-York szálloda emeleti dísz terme szüfölség megtelt tegnap este közönséggel. A Kossuth asztaltársaság rendezte estélyét. Turcsányi Gyula elnök részvételével jelentette be Rutkayné, Kossuth Lujza halálát. A társaság levélben fogja kifejezni Kossuth Ferenc előtt részvétét.

Ezután Nagy Lajos kir. tanácsos tanárt ért kitüntetés felett, fejezte ki örömet általános eljenzés mellett. Nagy Lajos megköszönte a nyilvánuló szeretet és kijelentette, hogy ő azért a régi marad. Elveitől nem tér el s a körnek s a haza javára szolgáló eszméknek tántoríthatatlan híve lesz. Ezután Kossuthányi Ignác dr. egyetemi tanár terjesztette elő a társaság alapszabály tervezetét, a melyet elfogadtak, mire a választásokat közfelkiáltással ejtették meg.

Ennek végzetével Kecskeméthy István theologiai tanár tartott nagyon szép beszédet. A nemzeti öntudat hanyatlását világította meg és ennek ébresztésére igyekezett a közfigyelmet felhívni. Nagy Lajos tanár felköszöntőt mondott Kecskeméthyre. Előnk kijelentette, hogy Silay Lajos nyomdász felajánlotta, hogy díjtalanul készíti el, a K. L. asztaltársaság nyomtatványait. Eljenzéssel fogadták. Isai József az újonnan választott református pap a közönség unszolására két gyönyörű toszban ismertette államunk és nemzetünk helyzetét s a magyar nőkre köszöntött, Benkő Sándor tanárjelölt az Isray szép beszédére reflektált. Tompa Kálmán általános figyelem között szavalt el Nagy Lajos kir. tanácsos hangulatos szép költeményét, a melyet a társaságúhoz írt. Debreczeni Béla a társaság lelkes elnökét, Turcsányi Gyulát köszöntötte fel. A lakoma éjfélig tartott.

A választás eredménye a következő: Elnök: Turcsányi Gyula.
Társelnök: Kecskeméthy István dr.
Tiszt. aleln.-pénztáros: Vincze István.
I. alelnök: Herepei Gergely.
II. „Hevessy József
Titkár: Dr. Asztalos Kálmán.
Jegyző: Hirsfeld Zsigmond.

Választmányi tagok:

Kossutányi Ignác dr., Nagy Lajos, Deák Albert, Kovács János, Török István dr., Kuszko István, Albert Sándor dr. Kerekes János, Tompa Kálmán, Bartha János, Várdi Aurél dr., Szentgyörgyi Lajos.

Bizottsági tagok:

Benigni Sámuel, Szekeres József dr., Márki Sándor, Gombos Ferencz, Szilágyi Lajos, Lengyel Károly, Kovács Dezső, Boross György dr., Szádeczky Lajos dr., Balogh Károly, Solyom János, Iszlay Márton, Nagy Pál Nagy Károly dr., Kenessey Béla, Németh István, Abraham Antal, Stekkel József, Keresztési Pál, Schuster Emil, Török Sándor, Ferenczy Ignác, Mattay Kálmán, Salamon György, Baconi Jenő, Cserei József, Klatrobecz János, Harkó Lajos, Kisfaludi Árpád, Régeni György, ifj. Knauer József, Tanács József, Gráf Samu, ifj. Voith Miklós, Simonffy István, Dávid Ödön, Polák Samu, Daly M. János, Hirschfeld Károly, Jeszenszky Ferencz, Kőnczey Imre, Csizhegyi Sándor, Sárka János, Császár Dávid, Pap József dr., Bréver János.

— Világosságát a szobornak. Mióta Mátyás király szobráról lehult a lepel, nemcsak a nappali órákban, hanem este is folytonosan nagy nézőközönsége van. Este azonban a Sz.-Mihály templom árnyékában alig látható belőle valami. Azért igen kíváncsok volna, ha a mellette levő párlámpának égőjét felgyújtának minden este, akár van, akár nincsen holdvilág jelezve a naptárban.

— Nagy football torna folyt le a tegnapi f. hó 19-én délután. A mérkőzést az egyetemi labda rugó csapat rendezte. Verseny bírák Zattel Gyula torna tan. és Gerencsér László vívómester voltak. Első ízben

4. László

mérkőzött a kolozsvári ifjúsági football klubbal a kolozsvári rom. coll. főgymn. csapatával szemben. Az első félidőben az ifjúsági football klub csapata nagyon szép összjátékot mutatott fel azonban a második félidőben már kimerülten játsztak. Győztes a kolozsvári rom. kath. főgymn. 1-ső csapata lett. Az ifjúsági football klub csapatában nagyon jó erőknél bizonyultak; Jenőffy Oszkár kapitány, Csoma Imre, Sélég M. Küner, Nemes, Dobál, Gutmann, Müller, Pusztai. A rom. kath. főgymn. 1-ső csapatában nagyon szépen játsztak. Vuchetich, Vass Zoltán, Kovács Zoltán, Deák Viktor, Révffy Lajos, Szabadi Ernő, Küner Aladár és Deák Mihály. Különösen feltűntek Krüner Aladár és Révffy Lajos, nyugodt és biztos játékkal. Ezt követte a rom. kath. főgymn. II. és III-ik csapatának előmérkőzése, a mi azonban az időrovidsége miatt befejezést nem nyert.

Jövő vasárnap f. hó 26-án a football-játék folytatva lesz. Játsszani fognak, a keres. akadémiá 1-ső csapata, a rom. kath. főgymn. 1-ső csapatával, döntő ütközetben. A kolozs monostori gázd. tan. int. I. csapata az unit. főgymn. 1-ső csapatával előmérkőzésben fog részt venni.

— Magyar országos tüzoltó szövetség gyűlése. Az orsz. tüzoltó szövetség gyűlést tartott Budapesten, melyen a közg. tüzoltó tanfolyamul az alap és verseny szabályok módosítását s egyéb országos szabályok ügyeket tárgyaltak. Az erdélyi részekből Polcz Rezső kolozsvári parancsuk vett részt a gyűlésen.

— Ünnepegy a kolozsvári vértanú emléknél. 53-ik évfordulója volt annak, hogy Kolozsvárt két székely vértanút: Tamás Andrást alezredest és Sándor Lászlót a bitófán kivégezték. A kivégzés évfordulóján, vasárnap délután mintegy kétezeret meghaladó közönség jelent meg a várostól 5 km-terre fekvő hunyéd emléktől, hogy az ereklve muzeum díszes örökzöld koszorúját letegyék.

Az egyetemi dalkör a Hymnussal nyitotta meg az ünnepélyt. Az emléktől magasan szárnyaló, szép emlékbeszédet tartott Turcsányi Gyula jg. ev. lelkes. Azután Kabina Géza jogszóroló E. Kovács Gyulának: „Az aradi sáncok előtt” című, tüzzel meg írt költeményét szavaltta el. Néhai Kovács Gyula ugyan-e költeményét ez előtt 6 évvel, a leleplezés alkalmával ugyan ezen a helyen szavaltta el.

A kivégzettekre vonatkozó történelmi adatokat olvasta azután fel Gönczi Péter. Végül Debreczeni B. hazafias szavak kíséretében tette le az emlékre a koszorút. A szép ünnepélyt, a melynek gyönyörű idő kedvezett, az egyetemi dalkör és a közönség által énekelte Kossuth nótá zárta be. Az ünnepélyre az öreg honvédek nagy része gyalog zarándokolt ki. Kocsin ment ki a Mátyás huszárok parancsnoka, a 88 éves öreg Horváth Ignác alezredest, a kit a fiasság lelkesen megajánlotta. A városba való visszavonulást alkonyat után történt. Az egyetemi kör vezetését elismerték, a mennyiben pénteken déiben került napi rendre az ünnep és az előkészítést 48 óra alatt buzgóssággal teljes sikerrel megoldotta.

Az emlékhöz egy egész kocsi sor szállította ki a város ur közönségét. Külvárosi gazdák is nagy számban vettek részt. A polgári és ipar iskolák növendékei gyalog ének szóval vonultak ki. Az állami javítóintézet igazgatója is kivette a legyeletes ünnepély meghallgatására a piros, fehér, zöld hajtókával ellátott növendékeket.

— A Dávid Ezeres Egyetel sorsjátékáról szóló hírlimból véletlenségből kiderült, hogy *Verespatakról Barabás* Ilona egy szép himzett kötenyt küldött nyeménnyetárgynak, a mit ezennel pótlólag helyreigazitunk.

— Munkásbiztosítások K.-Kara községben. Kolozsmegyében szépen kezd előhaladni a munkásbiztosítás ügye. F. hó 19-én K.-Kara községben falugyűlést tartott, melyen a munkás népen kívül jelen voltak: Dr. Paol Károly megyei aljegyző, a segély pénztár ügyének előjárója H. Veress Károly főszolgabíró és Pap Miklós körjegyző. A K.-karai birtokokos közül Nagy Elek kincstári uradalmi intéző vett részt a gyűlésen.

Pap Miklós körjegyző új szépen készítette elő ezen gyűlést, hogy a pénztár intézményének rövid ismertetését Nagy Elek intéző ur, s a hatóság képviselőinek buzgó felszólalásai után nagy számmal jelentkezték a paraszt gazdák, munkások, a pénztár rendes tagjait s nyomban beirattak. Beirakozott 34 egyén, kik közül 4—5 rendkívüli tag. A kir. kincstár urad. intézője kijelentette, hogy 15 cselédtet biztosít. Hisszük, hogy a kolozsvári város főszolgabírájának buzgó működése mellett minden községből szép számmal lesznek pénztári tagok.

— A Mátyás szobor örzése. A Mátyás király szobor nappali örzésére most ideiglenesen a városi tanács egy őrt fog alkalmazni. Ebből kifolyólag ez uton is felhívja azokat, kik a szobor örzésére hajlandók, hogy ez iránti ajánlatukat a polgármester hivatalba rövid idő alatt jeltessék be.

— Előnkiválasztás. A kolozsvári egyetemi körnek elnöke, Pálffy József lemondott az elnöki tisztségről. E miatt folyó hó 23-án az egyetemi kör közgyűlést tart s ezen fogja az elnöki tiszte betölteni.

— 3 mázsás medve. Turóc-Sz.-Mártonból írják: A gajdéli nyáj között sokkár tett egy medve, a melyet most két vadász elejtett. A medve 3 métermázsas súly.

— A váci orsz. siketnémák intézetének évszázados ünnepe. Száz éves ünnepet ült tegnap a váci orsz. siketnémák intézet. A szép ünnepélyen Kolozsvárról az itteni orsz. intézet képviselőiben Szvacsina Géza kir. tan. polgármester és Tariczky Ferencz intézeti igazgató vettek részt.

— Az új országgház tűzbiztonsága. A Pol. Ért. írja: Az új országgház megnyitása alkalmával tervbe volt véve, hogy állandóan 8 tüzoltó lesz, a kik az új országgház épületének tűzbiztonsága felett őrködni fognak. Ez a terv azonban nem fogantatott, mert most csupán 5 tüzoltó tart szolgálatot. E létszámból is 12 órában kereszttel vagyis este 6 órától reggel 6 óráig mindig csak két tüzoltó tartja a rendes szolgálatot, míg az 5-ik szabadnapos. A mostani beosztás szerint egy tüzoltó este 6 órától reggel 6 óráig a pinche, a földszint és a félémeleti helyiségeket vizsgálja, míg a másik ez idő alatt az emeletet és padlásokat járja be. Miután körülbelül 3 órá van igénybe egy tüzoltónak korszátja, majdnem lehetetlen egy tüzoltónak a rábizott részt

tűzbiztonsági szempontból felülvizsgálni. Az új országgház épületében 80 ellenőrző óra van felállítva a tüzoltók részére s egyik óra a másiktól 5—6 percznyi időtávvalban fekszik s így egy tüzoltónak óránként átlag 15 óra felhúzása esik, a mi igen sok. Színházakban, a melyek mindegyike 10-szer kisebb, mint az országgház, kétszer annyi tüzoltó tart szolgálatot. Tűzbiztonsági szempontból tehát szükséges, hogy a tüzoltók mai létszáma felemeltessek. Egyben megemlítjük, hogy az alkalmazásban levő sugárcsőket kicserélték 18—20 méteres miliméteres átmérőjű csövekre, mert azok nem voltak alkalmasak az oltásra.

— Kinevezések. A pénzügyminiszter Hirt György aligazgatót a selmecbányai dohánygyárhoz dohánygyári igazgatóvá, Nádasdy Kálmán és Hadházy Imre dohánygyári gyártási osztályvezetőket a szentgotthárdi, illetve a kolozsvári dohánygyárhoz dohánygyári aligazgatókká nevezte ki.

— Ludvig Gyula lemondása. A magyar államvasutak igazgatója — mint az U. H. írja — lemond. A kormány neki szánta azt az állást, amelyet New-Yorkban most szervez a kívándorlás szabályozására. Ludvig Gyulát nagy képzettsége s kitűnő jártassága az angol nyelvben szinte szótöltötték erre az állásra, amelyet Széll Kálmán rábeszélésére fogadott el. Ludvig Gyula miniszteri rangot kap és 60, ezer korona fizetést.

— A száműzött Tuan herceg. Tuan herceg, akiről az európai újságok egyidőben sokat írtak, tudvalevőleg a bokszerek vezére volt. A herceg rengeteg galibát okozott a kínai háborúban, amiért a háború befejezése után a nagyhatalmak száműzték Pekingből kiűzték és hercegi címéből is kivették. Tuan herceg, aki közeli rokona a kínai császárnak, mint angol lapok írják, most nagy nyomorúságban él Kuan-Fu tartományban. A herceg egy kereskedő alkalmozottja és nagy pontossággal szolgálja ki a bevételt.

— Mária Henrietta királyné mint életmentő. A nem rég elhunyt belga királyné szenvedélyes uszó volt. Nőből álló életmentő társaságot alapított s mint ennek a társulatnak elnöknője az alapítás első évében egy-maga volt e társulatnak működő tagja, amelyben egy férfiú tényleg a vízbeesés veszélyéről kimentet. Negyven éve mult az eseménynek, de azért a mentés színhelyén, Ostendében még ma is fennmaradt az emléke, mint olyan hőstetnek, mely a nemzetet kevés híján drága élettől foztatta volna meg. A királyné a kikötő karfája mellett állott, midőn figyelmét hirtelen összeváltott néposzóllet vonta magára. Amikor észrevette, hogy mi történt, felső ruháit levette, a tengerbe ugrott s a vízbeeséssel küzködő embert addig tartotta a víz színén, míg a nézők közül többen segítségére nem siettek.

— Interpelláció az esketés közben. A harzburgi lutheránus templomban furcsa meglepetésben részesült az eskető pap. Azt kérdezte a vőlegényről: „Akarod-e te ájtatos keresztényt ezt a leányt feleségül venni” stb. stb. A vőlegény egy braunschweigi lakatos, hirtelen rávált a papra: „Milyen jögon mer engem a lelkész ur tegezni?” A pap egy pillanatra mehökkent, de azután keresztényi szelídséggel ismételte meg a kérdést: „Hajtja-e on, hogy ezen szent ténykedést fogytassam?” „Kérni fogom a lelkész urat”, — felelte a lakatos. Hngy a menyasszony és a jelenlévők ájtatóságát megnyire zavarta meg ez az interpelláció, azt mindenki elképzelheti.

Közzgazdaság.

Gabona-árak:

Kolozsvár, október 20.

A mai hetivásáron a gabonaárak a következők voltak:

	mmknt	kor. fil.	kor. fil.
Buza		12 60	13 80
Rozs		10 60	11 —
Ó Törökbuza		13 20	13 40
Új Törökbuza		10 40	10 90
Takarmány árpa		10 20	10 60
Árpa jobb		11 20	11 40
Zab		9 40	9 60

Értve mind m. mázsánként, vagon áru és a helyi vasut állománál átvéve.

LEGUJABB.

Az, *Ellenzék* táviratai, telefonutódításai és sürgönylevelei.

Miniszterek utazása.

Bécs, okt. 20.

Fehérváry, Lukács és Láng miniszterek Budapestre visszaérkeztek.

A Matuska felesége.

Budapest, okt. 20.

Grof Matuska László neje, aki okleveles tanító, drága butorzatát és ékszerait eladva, kifizetette a kisebb hitelezőket s Budapestre költözött. Hire jár, hogy a grófról még sok család fog kiderülni.

Épület felavatás.

Vác, okt. 20.

A siketnémák országos intézete új épületét tegnap avatták fel Vácson Wlassics miniszter jelenlétében. A miniszter a reggeli gyorsvonattal érkezett, a pályaudvaron nagy közönség várta, a város nevében Zados polgármester üdvözölte. A miniszter a közönség és összes tanulóifjúság sorfalai között a püspöki palotába hajtatott. Reggel gr. Csáky püspök misét a czelebrált, miniszter a szentélyben diszhelyen végighallgatta, innen a püspökkel a felavatási ünnepséghez hajtatott.

Az intézet új disztermét megtöltötte a közönség. Ott voltak Beniczky alispán, Szvacsina kolozsvári polgármester, Rudnay Józsefné, Csiky Kálmánné, gr. Gyürky Istvánné, mint országos nőképző egyetel küldöttei, szá-

mos egyesület stb, Hymnusz után Borbély igazgató üdvözölte Wlassicsot. utána a miniszter elmondotta ünnepi beszédét, amelyben a gyógypedagógiai intézeteknek hazai történetét és nemes hivatását fejtegette. Ezzel felavatta az intézetet. melynek udvarán leleplezték a király mellsobrát is. Déiben diszbankett volt Wlassics miniszter tiszteletére.

Vonatösszeütközés.

Siófok, okt. 20.

A déli vasut egyik tehervonata összeütközött egy másik tehervonattal. Az egyik fűtő életét veszítette,

Országgyűlés.

Budapest, okt. 20.

A kvóta vita ma véget ért. A napirendben, a kvóta leirathoz elsőnek Babó Mihály függetlenségi párti szólt.

Erősen támadta a miniszterelnököt, aki igéreteiből nem vált be semmit, csak folyton beszél és maholnap agyonbeszéli a Házat.

Ismerteti a régi kvóta bizottság jelentését, melyet Széll is aláírt.

Rákosi közbekiált: Az a régi Széll volt.

Kubik Béla: Sajnos, hogy csak volt.

Az ellenzék zajos helyeslése közt jelenti ki Babó, hogy a leiratot nem veszi tudomásul.

Molnár Józsiás volt a következő szónok. Felsorolja azokat az aggasztó jelenségeket, melyek az országban tapasztalhatók és a melyek nagyon szomorú helyzetet tüntetnek fel. Ezért ellene van minden kvóta elemésnek.

Több szónok nem jelentkezvén, Széll Kálmán miniszterelnök állott fel, hogy válaszoljon a vitában elhangzott beszédekre.

Széll szerint, ezuttal nem a kvóta kérdése bírálandó, hanem hogy megtartott-e minden törvényes dolog ennek megállapítása körül.

Miután ez nézete szerint megtartott, nem áll, kiáltják balfelől nem fogadja el azt

Egy jóforgalmu üzlethelyiség
családi viszonyok miatt 1-5
azonnal eladó!
Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Gazdasági Iroda

KOLOZSVÁRT.

(FERENCZY DEZSŐ) Jókai-utca 4 sz.

Elvállal mindenféle megbízásokat, eszköz- és közbenjár:

Birtok vétel vagy eladásoknál birtok bérleteknél.

Biztosítások szakszertű felvétele és károk képviselése.

Gazdasági termények cikkek és szükségletek **eladása** vagy jutányos beszerzésénél. Uradalmak és nagyobb bérzadtságok elszámolásának szakszertű felülvizsgálatánál.

Szeszgyárak, malmok és villanyvilágítási berendezéseknél különösen előnyös forrásokkal szolgál. 785. 29-50.

Eladó Világ-Panoráma

egy elegáns

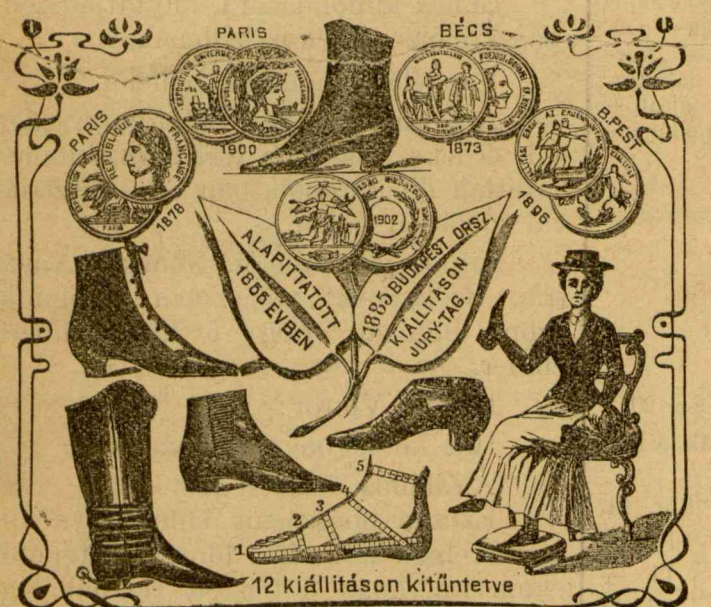
villany, acetilén, gáz- és petroleum világításra is berendezve, 500 kintő párizsi üveglencsével. 500 művészek által színezett eredeti üveg stereoscop képpel; eddig senki más által el nem ért fényhatás titkával. A jövődelmező üzemeltetéshez elegendő egy személy. Amerikába való utazás miatt, nagyon olcsón eladó, azonnal átvehető és bárhol pár óra alatt felállítható.

Bővebb értesítés nyerhető

Serly Lajosnál, Budapest,
VII. István-ut 5. sz.

MATUTSEK JOZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész üzlete
Kolozsvár, Főterti Státus-palota 3 sz.

Ajánlja dusan ellátott általán legjobbnak elismert

Czipő-raktárát a helyi és vidéki t. közönségnek. Megrendelések beküldött méreték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

910. 78-x.

A mezőörményesi gazdaságban gazdatiszti állás betöltendő

Pályázók szolgálati bizonyítványokat Velits Zoltán címére Mezőörményes küldjék. 2129. 3-3.

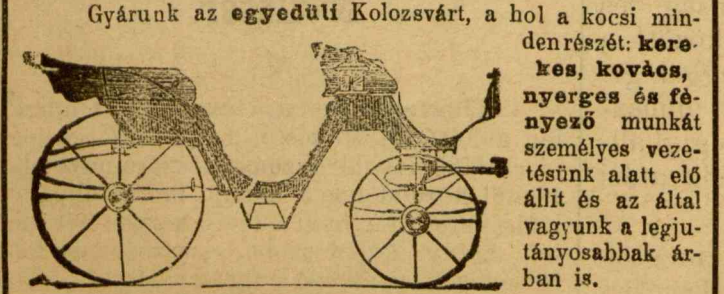
SZESZÁK FERENCZ ÉS FIA

Kocsis gyártók
Kolozsvárt, Malom-utca 12.

Alapították 1870. Alapították 1870.

Kocsi nagy raktár minden igényt kielégítő. Nagy **KOCSI JAVITÓ** műhely. Kocsis gyártás modern technikai gépekkel felszerelve. Pontos kiszolgálás.

Mindenemű kocsi raktára. Vidéki megkeresésre azonnal válaszolunk. Gyárunk az egyedüli Kolozsvárt, a hol a kocsi minden részét: kereket, kovács, nyerges és fényező munkát személyes vezetés alatt elő állít és az által vagyunk a legutányosabb árban is.

Főcélunk a jó szolid munka jutányos árban. Becses pártfogását tisztelettel kérve

Szeszák Ferencz és Fia,
kocsi gyártók.

990. 34-50.

Ruhafestést,
Ruhatisztítást,
Fehérnemű mosást,
Agytoll fertőtlenítést

a legolcsóbb árak mellett elvállal

DÁVID ÖDÖN

vegyszeri kelmefestő, ruhatisztító, agytoll fertőtlenítő és gőzmosó gyára

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 86-88 sz.

Elvállaló iroda: **Unió és Rózsá-utca sarkán.** Telefonszám **495.** Vidéki munkák a leggyorsabban elkészítenek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Hirdetések
a legolcsóbb árban
felvételnek a kiadó-hivatalban!

A ki téli tűzifa szükségletét idejekorán fedezni kívánja, ne mulassza el

Stotter Jakab tűzifa raktárát

Ferencz József-ut 41 szám alatt, megtekintni, a hol

4 m. méter I. osztályú bükkfa házhoz szállítva 22 K.
4 m. méter II. osztályú bükkfa házhoz szállítva 24 K.
Teljes 4 m. méter I. oszt. bükkfa felaprítva és házhoz szállítva 26 K.
Teljes 4 m. méter II. oszt. bükkfa felaprítva és házhoz szállítva 27 K.
100 kg kurtára aprított I. oszt. bükkfa 500 kg-tól felfebb 1 K. 50 f.

megrendelhető.
Nagyobb megrendelésnél, megállapodás szerint, kedvező ártétel feltételek.
Telefon szám **267.** 15-30

KOLOZSVÁRI Takarékpénztár és Hitelbank

RESZVÉNYTÁRSASÁG.

Alapítókéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvekre vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olcsón számíttól le.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt kolozsvári házakra és földbirtokra.

Előleget ad értékpapirokra.

Értékpapirokat, érmekeket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza (bejárta a király-utca felől) délelőtt 8-12-ig, délután pedig 3-5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerre és ingóságokra.

Aruraktárát (a pályaudvar mellett) olcsón kezeli a betárolt árukat és azokra előleget adnak 74. 74-x

Ugyanott
The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérigazgatója.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

Üzlet eladó vagy társkerestetik.

Gyulafehérvárt a főtéren 30 év óta fennálló és nagy vevőkörnek örvendő első rangú

női és férfi divatkereskedés

családi ügyekért eladó vagy egy fiatal üzletárs keresetlik.

Levelek e lap kiadóhivatalához intézendők. 1070. 7-8.

ÁKONTZ SÁNDOR

Erdélyrészt legregibb Kézimunka, Kötés és Rövidáru Raktára Kolozsvárt, Mátyás király-tér. Saját ház.

Ajánlja

kézimunka ujdonságait

ugyszintén az összes hozzávaló szövet és fonalait.

Béllés, Pelüsche, Zsinor, galandok és szabó kellékekből.

Határozott árak, pontos kiszolgálás. Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan teljesít. 866. 24-50.

Világ-Panoráma

elsőrangú műintézet

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 3 szám.

1902 október 19-től 25-ig.

MÜNCHEN.

Uj sorozat minden vasárnap.

Minden nap nyitva (vasár- és ünnepnapokon is) reggel 10-től 12-ig délután 2-10.

815. 36-x. Az igazgatóság.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy 18 évóta fennálló és jó hírnévnek örvendő

szobafestő- és mázólo üzletemet

Kolozsvárt, Óvár, Klastrom-utca 2. szám (saját ház.)

ujjonnan berendeztem s külföldi mintákkal és homlokzat gépekkel elláttam, mely abba a kellemes helyzetbe juttatott, hogy bármely

diszesebb munkák kivételére is vállalkozhatom.

Több évi tapasztalatom, szakképzettségem alapján megrendelőmet pontos gyors és tiszta munkával biztosíthatom. Elvállalok **utcai homlokzatok lefestését a legdiszesebb kivitelben a legutányosabb árak mellett.**

A helybeli és vidéki n. é. közönség további pártfogásáért esedezve maradok Tisztelettel

Benjámín Salamon
szobafestő és mázólo
Kolozsvárt, Óvár, Klastrom-utca 2. sz. saját ház.

896. 18-30.

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, hogy az őszi és téli idényre összes ujdonságaim megérkeztek. Raktáromon kizárólagosan az összes cikkekkel exclusivitást tartva szem előtt, úgy gyapju ruha kelmékben, selymek, mosóbársonyok és Velerek, előrendű vászon és asztalmenték, Paplanok, ággyerítő, ággyemlék és kőz menyasszonyi kelengyék választéka oly meglepő, hogy a legmagasabb igényeknek is meg tudok felelni.

Helyén valónak tartom az előnyös vételek közül néhányat felsorolni.

Nagyraemlék látogatását és további kitüntető bizalmát kérem 914. 18-x.

Kiváló tisztelettel.

Herskovits J. Mór,
Unió-utca 6 szám.

BURGER FRIGYES

gyógyáru-, vegyszer- és illatszert üzlete KOLOZSVÁRT, Mátyás király-tér.

A „Karolina országos” kórház, „Vörösi kórház”, a m. kir. állományos, m. kir. tudományegyetemi intézetek, több betegségyógyászati és vidéki kórház gyógyszer- és kőszert szállítója.

Dus raktárt tartok mindeneműt és szakmába vágó anyagokból:

Állat gyógyászati szerek
Bel és külföldi gyógyáru különlegességek
Butor tisztító anyagok,
Esetek különféle alakban,
Fényképezési vegyi szerek,
Fényképezési és rovarirtók,
Gazdasághoz való cikkek
Gyermek táp és ápoló szerek,
Gyógybork, vaskészítmények,
Gyógyszappanok Berger és Heinrich-féle
Háztartási cikkek, fényesítők,
Italok: Cognac, likör angol rum,
Orosz théák eredeti csomagokban
Padolat festő és fényesítők,
Szivacsok minden fajtában
Vegyi szerek ipari célokra.

Ajk és arcfestékek, rugok,
Bajuszpedrők, brillantin
Eszék, Földesi, Hajós, Rozsnyai Szilveszter
Féle tolettó cikkek,
Fogporok, fogpasztyák, fogkefék,
Hajápolók: hajolajok, hajszesz és pomádék
Hajfestő szerek, Regenerator,
Herczegné mozdóvíz szepül ellen
Különpörök zsíros és zsírmentes:
„Amor” a legaradlanabb,
Blaha Seail, Herbert, Germandré,
Jaca, Dobrin, Herminie, Lechner,
Lohse, Kjelhauser párizsi,
Simon, Veloutineb. mind-n szinben.
Illatszerek üvegek és zacskók.
Illatszerek Atkinson, Bayley
Crown Perfumerie, Gossnell,
Passe Lubin, Guerlain,
Houbigant, Legend, Piv-r
Pinard, Roger & Gallet gyárosok
legjobb különlegességei.
Külvi vizet valódi Johann M. Farina félek
Köröm ápoló szerek, polsoir,
Pipere szappanok minden illatban,
Szájvizek „Amor, Gressil, Kothe, Salicyl

Gücsér harisnyák,
Gumi ággyerítőket színesek,
Gummi övök, (Diana) Pessariumok
Gummi és halhalyag különlegességek orvosi rendelteté,
Háskötők méret után
Hőmérők minden kivitelben
Irrigátorok üveg és fémbeől felszerelve,
Irrigátor felszerelések külön
Kötőszerek: Watta, pólya stb.
Légtűrnák kerek és szögletes
Seb és kőrtelcecskendők, Catheterek
Sértyűtők méret után
Szopó üvegek felszerelve
Suspensoriumok minden fajtája
Szűrésznél eszközök,
Tejsterilizáló készülék Soxhlet tanár féle.

Telefon 250. Telefon 250.

Gazdaszonyok figyelmébe!

Előírásom szerint gyorsan, olcsón, tisztán lehet mindenféle likört és rumot házilag előállítani.

Árjegyzékkel szívesen szolgál

BURGER FRIGYES.

Gyári raktár:
Első minőségű vásznakból.
Asztal és ágyneműekből.

Menyasszonyi kelengyék

a legolcsóbbtól a legmagasabb árúig készen raktáron vannak. Megrendelésre mintán megismerkedés és gyönyörű kivitelben megtekinthetők. 945. 44-x.

Magamat továbbra is a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlom kiváló tisztelettel

ZSIRAI MÓR
fehérnemű és kelen-gye áruháza.

Legolcsóbb árak. Legolcsóbb árak.

FELHÍVÁS

a magyar közönséghez!!

Városunk rég sirban porladó nagy szülötte: igazságos Mátyás király emlékének leplezésére készülnek. Alulírt nos és nagy pompával üljük meg e napot, melyen felújul régi dicsőségünk múltjának emlékei. Az egész magyar ház egygye olyad e napon, az emlékezésnek ama napján, midőn Mátyás az igazságos iránt rojúk le kegyeletünk adóját.

Hogy a nagy király emlékezte külsőleg is kifejezést találjon, a városi tanács és a szoborbizottság hozzájárulásával a leplezés alkalmából egy páratlanul szép emlékképet adunk ki. Ez emlékkép méltó városunk dicső szülöttének emlékéhez. Annak ott kell lenni minden magyar ember háza falán: a palotában mint a kunyhóban egyaránt!

Fadrusz alkotása, Mátyás király szobra Horti Pál jóles festőművész által festett képről sokszorosított és díszes keretben.

Nyomatott az „Ellenzék” könyvnyomdájában Kolozsvárt.